

A Nemzeti Szalon pezsgős „szentélyei.“

— Művészet és szeparé. —

(Saját tudósítónktól.) A pesti mulatók, bar-ok, tánchelyiségek és ivó-pincék büvös sorába, ahol késő hajnalig puha női karok és mosolyok könnyitenek elegáns urak pénztárcáin, új intézmény vonul. December hónapban nyílik meg ez a dalt, mámort, pezsgőt és erotikát szolgáló csarnok, még pedig a disztिंगvált, este tizkor már kihalt, csöndes Belváros szívében. Természetesen pazar „keleti“ illetve angol kényelemmel, süppedő bőrfotelekkel, kis kellemes szeparékkal, mindennel, ami szem s száj drága ingere.

Mielőtt továbbfolytatnánk tudósításunkat e készülő heje-huja, csáb és gyönyör tanyáról, tartozunk kijelenteni, hogy itt alább reklám éppugy nem következik, mint erkölcsrendészeti megrovás. Nem szól, nem háborog és nem kesereg belőlünk az álszemérem, a nagyképi homlokráncolás és fekete taláros puritán fontoskodás. Amint nem vagyunk az éjjeli Pest nagyvárosi és ugynevezett pezsgő életének különös és elszédülő rajongói, ugyanigy nem rontjuk kenetes és fölösleges prédikációval gáláns örömeit, ha ezek innen vannak a polgári büntető törvénykönyv határán. Miattunk ezen a megengedett módon, a magánvállalkozás ott nyithat forrást, villanyfényben csillogó helyiséget a késő esti passziók számára, ahol akar s annyit nyithat, amennyit tud. Az a muzsateplom azonban, az a mulató jellegű pince, amelyről szólunk, először is nem magánvállalkozás. Nem egy számító, kalandos természetű ur privát pénztárcából történő üzlete. — hanem olyan urak ideája és üzlete, akik közpénzből alakult egyesület élén állanak. Akik evégből nemcsak az egyesület falait, helyiségét — pincéjét — veszik igénybe, hanem azt az anyagi támogatást is, amit a közönségtől, tagjaiktól kapnak s azt a presztizst, amibe hangoosan, bátran s különös elbánást követelve burkolóznak. Ez a presztizs a művészet jelszava, a magyar kultúra szolgálata. Az az egyesület pedig, amelynek nevében és állítólagos érdekében e kedves játék nyélbe ütődik: a Nemzeti Szalon.

E vállalkozás rövid meséje, a dolog historikuma egyébként az, hogy „tisztelt művész ur“ megszólítással és Déry Béla igazgató aláírással meghívót, terjedelmes felszólítást kaptak az összes budapesti művészek. Ez a nyomtatott irat, amelyen rajt van a Nemzeti Szalon hivatalos emblémája, lelkes oratori hangon jelenti be a tervet s kéri a tisztelt művész urak közreműködését. Hogy a közreműködés alatt mit kell érteni, alább őszintén és egyszerűen megmondjuk, — előbb azonban a tervvel végezzünk. A terv az, hogy a Nemzeti Szalon, Erzsébet-téri palotájának pincéjéből kihajigálja az ott levő poros képeket és szobrokat s helyükre, minden elképzelhető kényelemmel, tündéri világot transzporál. A legszeleőbb gourmandériát, nagy evőket és ivókat egyaránt kielégítő buffet-t állít. Megcsinálja az „Első magyar művészpincét“, ami „egyedülálló legyen nemcsak a fővárosban, hanem hazánkban is“, s ahol durranó Irroy-üvegek pezsgőhabja mellett „a művészek és műbarátok egymásval való érintkezése erősebb kapcsolatokat szerezhetne“. Ez azonban a tervnek s szétküldött felszólításnak csak az egyik része. Másik pont az, hogy a pincét, a képzőművészeti bohémek szabad tanyáját, ahol a csillogó likőrök mellől bizonyára a meleg és könnyen hevülő női szemek sem fognak hiányozni, — a „magyar művészeti alkotások és relikviák értékes muzeumává“ akarja tenni Déry Béla, a leleményes igazgató. Vagyis, nem kér egyebet, mint ingyen-képeket és domborműveket, amelyeket aztán az első magyar művészpince falaiban és butoraiban fognak elhelyezni, alkotója nagyobb dicsőségére s az utókor számára.

Ez a nyilvánvaló pumpolás azonban a terv megvalósításának még enyhe része ahoz képest, ami következik. A terv ugyanis az s a szétküldött prospektusban meghatott szavakkal olvasható, hogy e pince belsejét az Andrássy grófi család a Nemzeti Szalon hét tiszteletbeli tagja